

Дата публікації

26 березня 2024 року

Інформаційне повідомлення про результати періодичного огляду індикаторів валютного ринку

Рада оверсайту індикаторів грошового та валютного ринків (далі – Рада оверсайту) на засіданні 28 лютого 2024 року провела перший періодичний огляд [індикаторів валютного ринку \(офіційного курсу гривні до іноземних валют, облікової ціни банківських металів та довідкового значення курсу гривні до долара США\)](#).

Під час огляду було наголошено, що, попри суттєве зниження активності на валютному ринку України під час війни порівняно із довоєнним часом, обсяг торгів є цілком достатнім, аби мати змогу розраховувати надійні курсові індикатори гривні до долара США (довідкового та офіційного курсів) за діючою методологією їх визначення як середньозваженого значення. Водночас цієї активності абсолютно недостатньо, аби в осяжній перспективі розглядати питання можливого переходу до розрахунку індикаторів валютного ринку за методологією фіксингу.

Валютна структура угод на валютному ринку України підтверджує статус долара США як основної курсоутворюючої валюти. Водночас у сегменті операцій банків з клієнтами частка угод в євро в загальному обсязі ще з довоєнних часів має тенденцію до зростання. Зокрема, за операціями з купівлі безготівкової валюти клієнтами частка угод в євро упритул наблизилася до 50%. Продовження цієї тенденції з урахуванням євроінтеграційних прагнень України може вже в недалекому майбутньому актуалізувати питання доцільності переходу з долара до євро як основної валюти курсової прив'язки. А на нинішньому етапі, як відзначили зовнішні члени Ради оверсайту, учасники ринку вже відчувають потребу в розрахунку індикатора довідкового значення курсу гривні до євро станом на 12 годину.

Представлені під час огляду розрахунки та статистичні дані засвідчили збереження актуальності наявних в чинній методології критеріїв відбору угод до первинної вибірки, на підставі якої здійснюється розрахунок значень офіційного та довідкового курсу гривні до долара США. Йдеться

про обмеження на обсяг однієї угоди (від \$0,1 млн до \$5 млн) та на час укладання угоди (до 12 години для довідкового курсу та до 15 години для офіційного курсу гривні до долара США). Зокрема, було відзначено зменшення порівняно з довоєнним часом частки угод первинної вибірки розрахунку офіційного та довідкового значень курсу гривні до долара США, що відкидаються як екстремальні відповідно до чинної методології.

Рада оверсайту також обговорила питання доцільності подальшого існування двох (щоденного та щомісячного) переліків валют для встановлення офіційного курсу гривні. Зокрема, було зазначено, що у зв'язку з розвитком ІТ операційні обмеження на щоденний розрахунок офіційних курсів до більшого переліку валют (за потреби) зникли. Крім того, існування переліку валют, курс за якими встановлюється раз на місяць, підвищує ризики виникнення практики подвійних курсів, що може призвести до порушень зобов'язань України перед МВФ. Насамкінець практика європейських країн свідчить, що в переважній більшості з них існує лише один (щоденний) кошик валют для офіційного / референтного курсу. З огляду на це Рада оверсайту визнала за доцільне перейти до одного (щоденного) переліку валют для встановлення офіційного курсу.

Додатково Рада оверсайту погодила питання скасування необхідності надсилання окремого повідомлення про встановлення офіційного курсу гривні та розрахунку облікової ціни банківських металів абонентам системи електронної пошти НБУ. Ця норма була введена до широкого розповсюдження сучасних інформаційних каналів, наразі є застарілою та не відповідає принципу рівного та одночасного доступу всіх учасників ринку до інформації про індикатори валютного ринку.

Рада оверсайту також взяла до відома інформацію про запровадження МВФ з лютого 2024 року нової політики із запобігання практикам подвійних обмінних курсів. Зокрема, ця політика подекуди містить упередження до офіційних / референтних курсів, методологія розрахунку яких передбачає відсікання екстремальних значень.

За підсумками здійсненого огляду зроблено такі висновки:

індикатори валютного ринку України та методологія їх розрахунку наразі відповідають умовам та потребам ринку, водночас доцільно доповнити їх розрахунком довідкового значення курсу гривні до євро станом на 12 годину;

доцільно перейти до єдиного (щоденного) переліку валют для встановлення офіційного курсу гривні, а також припинити надсилання

інформації про встановлений офіційний курс абонентам системи електронної пошти НБУ.

Відповідні структурні підрозділи Національного банку підготують пропозиції щодо практичної реалізації зазначених ініціатив.

Наступний регулярний огляд індикаторів валютного ринку України буде проведено орієнтовно в серпні цього року.

Довідково: періодичний огляд індикаторів валютного ринку – спеціальна процедура, метою якої є оцінка наявності структурних зрушень на ринку та/або виникнення інших підстав, що можуть свідчити про необхідність заміни існуючих індикаторів, коригування їх методології або інших важливих аспектів, пов'язаних з їх розрахунком та оприлюдненням (час розрахунку, порядок публікації тощо).

Періодичний огляд здійснює [Рада оверсайту індикаторів грошового та валютного ринків](#). Вперше він був проведений у лютому 2024 року. Надалі цей огляд планується проводити щопівроку – не пізніше лютого та серпня відповідно.

Періодичний огляд індикаторів грошового та валютного ринків здійснюється з метою відповідності цих індикаторів принципам, наведеним у документі [IOSCO: Principles for Financial Benchmarks Final Report July 2013](#). Принцип 10 «Періодичний огляд» цього документа визначає таке:

«Адміністратор має здійснювати періодичний огляд умов функціонування ринку базового активу, який вимірюється індикатором, для з'ясування, чи відбулися на ньому структурні зміни, що можуть вимагати зміни до методики індикатора. Адміністратор також має здійснювати періодичний огляд на предмет, чи не відбулося стискування або ж призупинення функціонування базового активу так, що він більше не може становити основу для формування надійного індикатора.

Адміністратор повинен опублікувати або зробити доступним короткий виклад таких оглядів, якщо до індикаторів унесено суттєві зміни, включаючи обґрунтування цих змін».